

Prestanite sa batinama! Zabrana svih oblika telesnog kažnjavanja dece

**Pitanja i odgovori
za decu i mlade**

IZDANJE 2009:

Globalna inicijativa za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece

REVIDIRANO IZDANJE 2017:

Globalna inicijativa za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece

www.endcorporalpunishment.org

Globalna inicijativa za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece je registrovana u Engleskoj i Velsu kao društvo kapitala pod brojem 2354395 i brojem dobrotvornog društva 328132. Registrovana kancelarija: The Foundry, 17 Oval Way, London SE11 5RR, UK.

Save the Children Švedska

www.raddabarnen.se; resourcecentre.savethechildren.net

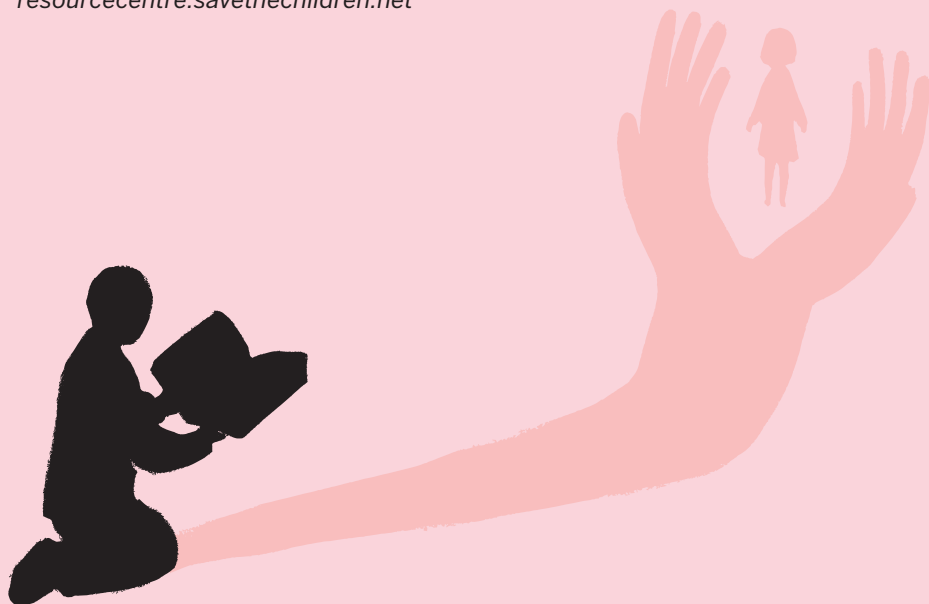
Save the Children Švedska je deo Udruženja Save the Children, koje se sastoji od 29 različitih organizacija Save the Children, registrovanih u Švajcarskoj i koje je jedno od najvećih svetskih organizacija za prava deteta. Udruženje Save the Children je takođe vlasnik Save the Children International (SCI), organizacije koja sprovodi međunarodne programe. Sedište Save the Children Sweden": Rädde Barnen, SE-107 88 Stockholm, Landsvägen 39, Sundbyberg, Sweden.

Kada se telesno kažnjavanje primenjuje na deci, to predstavlja kršenje njihovog ljudskog prava na poštovanje njih i njihovog tela. Ali, uprkos tome, ono je i dalje veoma uobičajeno, a zakon u mnogim državama još uvek kaže da je to u redu.

Konvencija UN-a o pravima deteta i drugi međunarodni zakoni kažu da bi države sada trebalo da zabrane svako telesno kažnjavanje dece, a sve više zemalja menja svoje zakone kojima kažu da je telesno kažnjavanje dece zabranjeno.

Lista zemalja koje su u potpunosti zabranile telesno kažnjavanje dece nalazi se na <https://endcorporalpunishment.org/countdown/>

Ljudi često imaju mnogo pitanja o zabrani telesnog kažnjavanja dece. Ova brošura ima za cilj da pruži odgovore na ova pitanja na način pristupačan deci i mladima. Postoji i verzija namenjena odraslima i verzija koja se bavi pitanjima telesnog kažnjavanja u školama. Obe su dostupne na www.endcorporalpunishment.org ili resourcecentre.savethechildren.net

Pitanja

- 6** Pojmovnik – objašnjenja značenja reči
- 8** Šta je telesno kažnjavanje?
- 10** Šta je UN Konvencija o pravima deteta i šta ona kaže o telesnom kažnjavanju dece?
- 12** Da li telesno kažnjavanje zaista boli?
- 14** Većina odraslih u mojoj zemlji ne želi da telesno kažnjavanje bude nezakonito. Zar ne treba da ih slušamo?
- 16** Neki odrasli kažu da im to što su ih tukli kada su bili deca nije naudilo. Da li bi bili uspešne odrasle osobe da ih roditelji nisu fizički kažnjavali?
- 17** Ima toliko gorih stvari koje se dešavaju deci - zašto se toliko usredsređivati na batine?
- 18** Roditelji imaju pravo da biraju kako vaspitavaju svoju decu. Da li vlada treba da se upliće čak i kada decu ne maltretiraju jako?
- 21** Zašto ne kažemo roditeljima kako da udaraju svoju decu bezbedno, umesto da zabranimo bilo kakvo udaranje?
- 22** Mladi ljudi ponekad kažu da je telesno kažnjavanje u redu. Zar vlada ne bi trebalo da ih sluša?
- 24** Neki odrasli misle da postoji velika razlika između batina i „čuške iz ljubavi“. Nije li se zabranom telesnog kažnjavanja otišlo predaleko?

- 26** Neki ljudi kažu da im njihova religija kaže da koriste telesno kažnjavanje. Da li je diskriminacija sprečiti ih da ga primenjuju?
- 27** Život je veoma težak za mnoge roditelje, nastavnike i druge ljude. Da li vlada treba da sačeka dok se stvari ne poboljšaju pre nego što zabrani telesno kažnjavanje?
- 28** Zašto morate da zabranite telesno kažnjavanje? Zar ne možete samo da naučite odrasle da ga ne koriste?
- 30** Telesno kažnjavanje dece je uobičajeno u mojoj kulturi. Ako bude zabranjeno, da li je to onda nepravedno prema mojoj kulturi?
- 33** Zašto je odraslima tako teško da odustanu od udaranja dece?
- 34** Ako je telesno kažnjavanje zabranjeno, da li će deca postati razmažena i nedisciplinovana, bez poštovanja prema bilo kome ili bilo čemu?
- 35** Da li će zabrana telesnog kažnjavanja dovesti do toga da deca budu kažnjavana na užasnije načine, kao što su emocionalno zlostavljanje, ponižavanje ili zaključavanje?
- 37** Da li će zabrana telesnog kažnjavanja značiti slanje puno roditelja u zatvor i stavljanje njihove dece pod starateljstvo države?
- 38** Da li je u redu da roditelji udare svoju decu kako bi ih sprečili da se povrede?

Pojmovnik

Napad Krivično delo namernog nanošenja povrede nekome

Zabraniti Reći da nešto nije dozvoljeno. Kada je udaran je deca “zabranjeno” u nekoj zemlji, niko u toj zemlji ne sme da udara decu

Sprovesti kampanje Pokušavati promeniti nešto što smatrate pogrešnim

Diskriminacija Postupati prema nekoj osobi ili grupi ljudi gore nego prema drugima bez dobrog razloga. Na primer, postupati loše prema ljudima određene religije ili postupati prema mlađim ljudima gore nego prema starijima

Jednaka zaštita Kada kažemo “jednaka zaštita”, mislimo da bi deca trebalo da budu zaštićena od svih vrsta nasilja koliko i odrasli. Na primer, ako je zabranjeno udariti odraslu osobu, onda je zabranjeno udariti i dete

Ljudska prava Osnovna prava za koja se ljudi širom sveta slažu da ih svi imaju

Nezakonito ili nelegalno Protivzakonito

Zakon Skup pravila koja govore ljudima u nekoj zemlji kako da se ponašaju

Legalno ili zakonito Reći da je nešto „legalno“ ili „zakonito“ u nekoj zemlji znači da zakon u toj zemlji kaže da je to u redu

Fizički integritet Posedovati i imati kontrolu nad vlastitim telom. Svako ima pravo na fizički integritet i da oseća da je njegovo/njeno telo zaštićeno od svih oblika nasilja

Pozitivno disciplinovanje Nenasilan način vaspitanja i komunikacije sa decom, pun poštovanja, koji podstiče zdrav razvoj i učenje

Prevenција Zaustavljanje nečega pre nego što se desi

Zabrana Kada zakon u državi kaže da vam nije dozvoljeno da uradite nešto

Zaštita Obezbediti da je nešto ili neko siguran. „Zaštita“ deteta od nasilja znači da se deca čuvaju da budu bezbedna od nasilja.

Tradicija ili tradicionalno Onako kako se stvari rade već dugo vremena

Kršenje Ako se krše nečija ljudska prava, to znači da se njihova ljudska prava ne poštuju.

Nasilje Povrediti nekoga namerno

Šta je telesno kažnjavanje?

„Telesno kažnjavanje” znači kažnjavati nekoga koristeći fizičku silu sa namerom da se neko povredi ili da se učini da mu bude neugodno. Svaka kazna upotrebom sile je telesno kažnjavanje, bez obzira koliko je ono blago.

Na primer, ako dete prospe svoje piće i roditelj ga udari po ruci da ga kazni, to je telesno kažnjavanje. Telesno kažnjavanje često ima oblik udaranja dece („čuškanje” ili „pljeskanje po guzi”) Međutim, može imati i drugu formu (npr. šutiranje dece, drmusanje ili prisiljavanje da ostanu u neugodnim položajima). Ako dete u školi ne zna odgovor na pitanje i njegov učitelj ga zbog toga prisiljava da dugo stoji na jednoj nozi, i to je telesno kažnjavanje.

Postoje i drugi oblici kažnjavanja koji nisu fizički, ali koji su jednako okrutni - na primer, namerno činiti da se deca osećaju preplašeno ili da ih je sramota. Ovom vrstom kazne se iskazuje veliko nepoštovanje prema deci i ona je jednako pogrešna kao i telesno kažnjavanje. Telesno kažnjavanje dece može se dešavati na raznim mestima - kod kuće, u školi, na drugim mestima gde se pruža briga o deci, kao i u zatvoru ili na drugim mestima gde su deca pritvorena.

Sve vrste okrutnog kažnjavanja, uključujući i sve telesne kazne, su pogrešne i treba ih zabraniti.

Šta je UN Konvencija o pravima deteta i šta ona kaže o telesnom kažnjavanju dece?

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta, ili UNKPD (engleska skraćenica UNCRC), predstavlja najpotpuniju listu prava deteta koja je ikad napisana. Ima 54 člana ili dela koji opisuju sva prava koja bi trebalo da pripadaju svojoj deci. 196 zemalja potpisalo je Konvenciju - više nego bilo koju drugu konvenciju o ljudskim pravima.

Komitet Ujedinjenih nacija za prava deteta je zadužen da obezbedi da države koje su je potpisale zaista sprovode Konvenciju u praksi. Komitet je jasno stavio do znanja da jedna od stvari koju države moraju imati, kako bi na odgovarajući način štitile ljudska prava dece, jesu zakoni koji zabranjuju svaki oblik telesnog kažnjavanja dece.

Da li telesno kažnjavanje zaista boli?

Da, naravno da boli! Odrasli često ne shvataju da telesno kažnjavanje boli i „spolja“ i „iznutra“.

Telesno kažnjavanje boli fizički i emocionalno, a može biti i veoma ponižavajuće. Istraživanja o tome šta deca osećaju i misle o telesnom kažnjavanju sada se sprovode širom sveta. U ovim istraživanjima, deca govore odraslima da ono boli, mnogo.

Najveće istraživanje je Studija Generalnog sekretara UN-a o nasilju nad decom¹. Godine 2006, profesor Paulo Serđo Pinheiro (Paulo Sérgio Pinheiro), koji je vodio studiju, napisao je:

„Tokom čitavog procesa istraživanja, deca su stalno izražavala potrebu da se svo ovo nasilje hitno zaustavi. Deca svedoče o bolu - ne samo fizičkom, već o „bolu unutra“ – koji im to nasilje nanosi, a koji dodatno pogoršava činjenica da to odrasli prihvataju, čak i odobravaju. Vlade moraju da prihvate da se ovde zaista radi o urgentnoj situaciji, iako to nije nikakva novost. Deca vekovima trpe nasilje odraslih, a da to nasilje pritom prolazi potpuno neopaženo. Ali sada kada razmere i uticaj nasilja na decu postaju vidljivi, oni ne smeju više biti ostavljeni da čekaju delotvornu zaštitu na koju imaju apsolutno pravo.“

1. Studija Generalnog sekretara UN-a o nasilju nad decom predstavlja veliko istraživanje o nasilju nad decom širom sveta. Tim UN-a je pitao veliki broj dece, odraslih i organizacija o nasilju nad decom u njihovim zemljama. Možete pročitati o nalazima istraživanja na ovom linku <http://www.unviolencestudy.org/>

Druga istraživanja² o telesnom kažnjavanju govore nam više o tome kako ono može naneti štetu ljudima. Na primer, jedno veliko istraživanje objavljeno 2002. godine pokazalo je da za decu koju su roditelji telesno kažnjavali postoji veća verovatnoća da imaju različite probleme - uključujući da budu agresivna i neprijateljski nastrojena, da imaju teškoće da razlikuju ispravno od pogrešnog, kao i da imaju probleme mentalnog zdravlja.

Sva ova istraživanja su važna. Ali čak i da nije bilo istraživanja, telesno kažnjavanje bi i onda bilo pogrešno. Čak i ako nanošenje udarca nekome ne nanosi ozbiljnu dugotrajnu štetu, i dalje je pogrešno udarati ih. Znamo da je pogrešno udariti odrasle - a deca imaju jednako pravo na zaštitu od nasilja kao i oni.

2. Možete pročitati više o ovim istraživanjima u verziji ove brošure za odrasle koju možete dobiti od Globalne inicijative za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece, www.endcorporalpunishment.org ili od Resursnog centra organizacije „Save the Children“, resourcecentre.savethechildren.net

Većina odraslih u mojoj zemlji ne želi da telesno kažnjavanje bude nezakonito. Zar ne treba da ih slušamo?

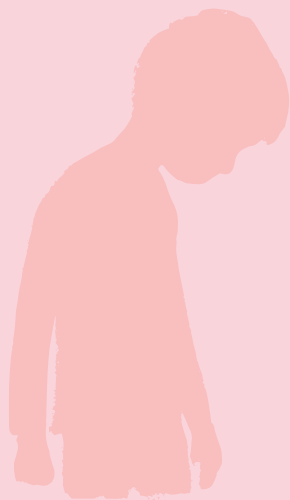
Ne. Deca imaju pravo da budu zaštićena od nasilja, čak i ako se ne slažu svi.

Vlade moraju osigurati da se prava dece poštuju. Političari treba da rade ono što je ispravno i zauzmu stav o ovom pitanju, čak i ako se većina odraslih ne slaže.

U skoro svim zemljama koje su zabranile svako telesno kažnjavanje, većina odraslih se u početku nije slagala - ali kada je zakon donešen, mnogo više ljudi je promenilo mišljenje i počelo smatrati telesno kažnjavanje pogrešnim. Za nekoliko godina, odrasli će se osvrnuti i biti zapanjeni - i biće ih sramota – što su neki ljudi mislili da je u redu udarati decu.

Takođe, rezultati anketa o mišljenju ljudi o telesnom kažnjavanju nisu uvek pouzdani, zato što se odgovori koje ljudi daju mogu promeniti, u zavisnosti od toga koliko ljudi znaju o nekoj temi i kako su pitanja formulisana.

**„Deca imaju
pravo da
budu zaštićena
od nasilja,
čak i ako
se ne slažu
svi.“**

Neki odrasli kažu da im to što su ih tukli kada su bili deca nije naudilo. Da li bi bili uspešne odrasle osobe da ih roditelji nisu fizički kažnjavali?

Niko ne zna u kakve bi osobe izrasli odrasli koje su tukli i ponižavali kada su bili deca, da ih roditelji nisu tako kažnjavali.

Ljudi koji udaraju decu obično to rade zato što su i njih tukli kada su bili deca. Nema smisla kriviti ljude u prošlosti što su udarali decu, jer su samo radili ono što se tada smatralo normalnim. Ali vremena se menjaju, i sada znamo da je udaranje dece pogrešno i može biti vrlo štetno. Danas shvatamo da deca imaju prava kao i svi drugi - i vreme je da se obezbedi poštovanje svih njihovih prava, uključujući i pravo na zaštitu od nasilja.

Neki ljudi kažu: „Tukli su me kada sam bio dete i izrastao sam u normalnu osobu.“ Ali ima ljudi koji su pretrpeli razne vrste loših iskustava dok su odrastali i koji su „ispali OK“ kao odrasli - no ipak, niko ne bi rekao da je ono što su iskusili bilo dobro. Često je način na koji su se bavili svojim iskustvima i preokrenuli svoje živote to što im je pomoglo da budu „OK“, a ne sama ta iskustva.

Ima toliko gorih stvari koje se dešavaju deci - zašto se toliko usredsređivati na batine?

Nasilno „disciplinovanje“ je najčešći oblik nasilja nad decom³. Hiljade – uglavnom jako male - dece širom sveta bude ubijeno telesnim kažnjavanjem svake godine, a milioni povređeni. Udaranje dece uči ih da prihvate nasilje i to može uzrokovati da se u budućnosti ponašaju agresivno ili nasilno.

Kada zakon dozvoljava odraslima da udaraju decu, to pokazuje da društvo gleda na decu kao na imovinu, kao na manje važne od ljudi, a ne kao na punopravne nosioce ljudskih prava. Zabrana telesnog kažnjavanja pokazuje da društvo smatra da su deca važna i ima pozitivan učinak na način na koji se ona gledaju i tretiraju. Nijedna zemlja se ne može pretvarati da poštuje dečja ljudska prava, niti se pretvarati da ima siguran sistem zaštite dece, dok njen zakon dozvoljava nasilje nas njima.

3. UNICEF (2014), Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children [Skriveno u običnom prizoru: statistička analiza nasilja nad decom], NY: UNICEF

Roditelji imaju pravo da biraju kako vaspitavaju svoju decu. Da li vlada treba da se upliće čak i kada decu ne maltretiraju jako?

Deca nisu vlasništvo roditelja - deca su ljudi sa vlastitim pravima.

Ova prava moraju biti poštovana svuda, uključujući i kod kuće. Svi u porodici imaju jednako pravo na zaštitu od nasilja, koliko god da su mladi ili stari. Baš kao što odrasli u porodici ne bi trebalo da udaraju jedno drugo, odrasli ne bi trebalo da udaraju decu - a zakon bi to trebalo da kaže.

UN Konvencija o pravima deteta kaže da su porodice veoma važne. Ona kaže da su roditelji odgovorni da se brinu o deci i da postupaju u najboljem interesu dece.

Neki ljudi kažu da je udaranje dece u svrhu kažnjavanja dobro za njih. Međutim, Komitet za prava deteta kaže da telesno kažnjavanje nikada nije dobro za decu, a ovo je potkrepljeno mnogim dokazima iz istraživanja. U najboljem je interesu dece da budu u potpunosti zaštićena od svih oblika nasilja, uključujući telesno kažnjavanje.

„Deca
nisu
vlasništvo
roditelja.“

„Ne
postoji
bezbedno

udaranje.”

Zašto ne kažemo roditeljima kako da udaraju svoju decu bezbedno, umesto da zabranimo bilo kakvo udaranje?

Ne postoji nešto kao bezbedno udaranje. Svako udaranje pokazuje nepoštovanje prema deci i krši njihovo pravo na poštovanje i kontrolu nad vlastitim telom.

Mnoga istraživanja su pokazala da „blago“ telesno kažnjavanje može dovesti do ozbiljnijeg nasilja nad decom. Istraživanja su takođe pokazala da je odraslima teško da tačno procene koliko jako udaraju decu. Vidite „Da li telesno kažnjavanje zaista boli?“ na strani 12.

Nekoliko zemalja je pokušalo da napravi zakone koji bi definisali prihvatljive načine udaranja dece, na primer, rekavši da se mogu udarati samo deca određenog uzrasta ili pola, ili da se deca mogu udarati samo na određeni način. Ovo je nepravedno i loše. Ljudi nikada ne bi rekli da su neke vrste nasilja nad ženama ili starijima u redu. Naravno, svako nasilje nad ovim grupama ljudi i drugim grupama treba da bude protivzakonito. Jednako je pogrešno pokušati reći da su neke vrste nasilja nad decom u redu. Deca imaju pravo na jednaku zaštitu od napada. Ako ništa drugo, deca, koja su generalno manja i slabija od odraslih, imaju pravo na veću zaštitu.

Mladi ljudi ponekad kažu da je telesno kažnjavanje u redu. Zar vlada ne bi trebalo da ih sluša?

Odrasli bi uvek trebalo da slušaju što deca kažu, i trebalo bi da pokušaju da razumeju decu.

Može biti mnogo razloga zašto se čini da dete podržava primenu telesnog kažnjavanja. Na primer, deca često ne žele da misle da bi ih njihovi roditelji povredili bez razloga. Ili možda svi oko njih misle da je telesno kažnjavanje dobro, pa tako i oni misle da je to normalno. Može biti teško razmišljati drugačije i preispitivati ideje sa kojima se svi ostali slažu, posebno kada deca nisu upoznata sa svojim ljudskim pravima.

Sva deca imaju pravo na poštovanje i zaštitu od nasilja. Deci je svugde potrebna zaštita od nasilja jednako koliko, pa čak i više nego odraslima.

Već smo rekli u ovoj brošuri da su kroz istraživanja mnoga deca govorila odraslima koliko ih telesno kažnjavanje boli, fizički i emocionalno (vidi „Da li telesno kažnjavanje zaista boli?“ na strani 12).

Mnoga deca i mladi smatraju da bi telesno kažnjavanje trebalo zabraniti. U mnogim zemljama, deca sprovode kampanje zajedno sa odraslima za jednaku zaštitu od nasilja.

Neki odrasli misle da postoji velika razlika između batina i „čuške iz ljubavi“. Nije li se zabranom telesnog kažnjavanja otišlo predaleko?

Ozbiljne batine mogu više fizički porediti dete nego ono što ljudi zovu „udarac iz ljubavi“, ali i jedno i drugo je nasilno i krši ljudska prava deteta.

Kada odrasli nazivaju telesno kažnjavanje „batinama iz ljubavi“ ili „čuškom iz ljubavi“, oni pokušavaju da objasne ono što vide kao razliku između okrutnosti prema detetu i kažnjavanja deteta zato što ih vole i žele najbolje za njih. Oni veruju da „čuška iz ljubavi“ nije dovoljno jaka da ozbiljno povredi dete.

Međutim, kada se ljudi zalažu za okončanje nasilja nad ženama, ili starijim ljudima, oni ne kažu da bi trebalo dopustiti „batine iz ljubavi“ - kažu da je svako nasilje nad ženama i starijim ljudima pogrešno. Zašto bi onda bilo drugačije za decu? A izraz „čuška iz ljubavi“ je zapravo veoma zbunjujući, jer iako čini da zvuči u redu, udaranje ljudi nije ponašanje koje proizilazi iz ljubavi.

Neki ljudi takođe kažu da postoji velika razlika između zlostavljanja dece i „blagog udarca“ - što znači da ako dete ne udarite jako, to je manje ozbiljno. Ali, čak i ako je dete blago udareno, to i dalje krši njihova prava da se prema njima postupa s poštovanjem i da imaju kontrolu nad vlastitim telom. Postoji mnogo više pozitivnih načina da se pomogne deci da nauče, a koji ne uključuju nasilno kažnjavanje.

Zakonodavci i vlade tradicionalno govore da su „zlostavljanje dece“ i „telesno kažnjavanje“ različite stvari. Međutim, većina zlostavljanja se događa kada odrasla osoba kažnjava dete. Netačno je učiniti da zvuči kao da su to potpuno različite stvari. Da bi se zaštitila deca i poštovala njihova prava, svako nasilje nad njima trebalo bi da bude nezakonito.

Neki ljudi kažu da im njihova religija kaže da koriste telesno kažnjavanje. Da li je diskriminacija sprečiti ih da ga primenjuju?

Ne. Ljudi imaju pravo da praktikuju svoju religiju - ali ipak moraju poštovati ljudska prava drugih ljudi.

Tačno je da neki ljudi veruju da im njihova religija kaže da fizički kažnjavaju svoju decu. Međutim, to im ne daje pravo da primenjuju telesno kažnjavanje. Ljudi imaju pravo da praktikuju svoju religiju - ali samo dok ne krše prava drugih ljudi. Sva deca imaju pravo na zaštitu od nasilja, bez obzira na religiju koju oni ili njihovi roditelji slede.

Udaranje dece je protiv vrednosti i verovanja najvećih svetskih religija, koje podučavaju saosećanje, jednakost, pravdu i nenasilje. Verski lideri su deo globalnog pokreta za ukidanje telesnog kažnjavanja dece. Na Svetskom samitu religija za mir u Japanu 2006. godine, više od 800 verskih vođa iz mnogih religija obavezalo se na „versku posvećenost borbi protiv nasilja nad decom”.⁴

4. Za više informacija vidi www.churchesfornon-violence.org.

Život je veoma težak za mnoge roditelje, nastavnike i druge ljude. Da li vlada treba da sačeka dok se stvari ne poboljšaju pre nego što zabrani telesno kažnjavanje?

Ne. Deca ne bi trebalo da čekaju zaštitu od nasilja – potrebna im je sada.

Ovo pitanje pokazuje nešto što većina ljudi već zna - odrasli često udaraju decu kako bi se oslobodili vlastitog stresa ili besa, a ne da nauče decu kako da se ponašaju. Istina je da mnogi odrasli u celom svetu teško žive i imaju ozbiljne probleme - ali ne bi trebalo da iskaljuju ove probleme na deci.

Odrasli koji izgube živce i udare svoju decu često se osećaju veoma krivom nakon toga. Na duže staze, zabrana telesnog kažnjavanja i korišćenje pozitivnog disciplinovanja umesto toga, čini život mnogo manje stresnim za sve - i za decu i za odrasle.

Zašto morate da zabranite telesno kažnjavanje? Zar ne možete samo da naučite odrasle da ga ne koriste?

Ako se odraslima daju smernice da je bolje prestati udarati decu, a zakon i dalje kaže da je to u redu, to je vrlo zbunjujuće za sve, i mnogo odraslih će nastaviti da udara decu.

Zakon treba jasno da kaže da je udaranje dece pogrešno i da više nije prihvatljivo. Ovo će poslati jasnu poruku svima. Zatim, istovremeno sa promenom zakona, vlade i druge organizacije takođe treba da podučavaju odrasle o pozitivnim načinima vaspitanja dece.

Telesno kažnjavanje dece je uobičajeno u mojoj kulturi. Ako bude zabranjeno, da li je to onda nepravedno prema mojoj kulturi?

U svakoj kulturi postoje mnoge stvari na koje čovek može biti ponosan, ali udaranje dece nije jedna od njih!

Istorijski gledano, tradicija udaranja dece verovatno dolazi uglavnom iz evropskih kultura belaca. Ljudi iz Evrope su osvajali druge zemlje i donosili ideju telesnog kažnjavanja. Danas su jedina društva u kojima deca nikada nisu telesno kažnjavana mala, lovačko-sakupljačka društva.

Telesno kažnjavanje se koristi u većini kultura, i sve kulture treba da ga se odreknu, kao što su se odrekle drugih kršenja ljudskih prava koja su bila u njihovoj tradiciji. Kulture se mogu promeniti, a ljudi mogu donositi odluke o tome kako žele da njihovo društvo izgleda. Sada postoje pokreti za okončanje telesnog kažnjavanja dece na svim kontinentima sveta, a telesno kažnjavanje u školama i zatvorima zabranjeno je u mnogim zemljama širom sveta.⁵

Nije bitno odakle dolazi dete, koliko je staro ili koju religiju ispoveda - sva deca imaju pravo na zaštitu od nasilja. Kultura i tradicija ne mogu se koristiti kao izgovor za nasilje prema deci.

5. Vidi listu zemalja na <https://endcorporalpunishment.org/global-progress/global-table-of-legality/>

**„Roditelji mogu
da odluče
da odgajaju
svoju decu
bez
nasilja.“**

Zašto je odraslima tako teško da odustanu od udaranja dece?

Istina je da mnogi odrasli, uključujući i političare, smatraju da je ideja zabrane telesnog kažnjavanja veoma teška. Da ne misle tako, deca bi već imala istu zaštitu od nasilja kao i odrasli.

Postoji nekoliko različitih razloga zbog kojih odraslima izgleda teško da se odreknu udaranja dece:

- 1. Lično iskustvo.** Većinu odraslih su tukli njihovi roditelji kada su bili deca, a većina roditelja tuče svoju decu. Niko ne voli da misli loše o svojim roditeljima, niti o načinu na koji oni sami vaspitavaju svoju decu. Zbog toga je mnogim ljudima teško da priznaju da je telesno kažnjavanje loše. Nema smisla kriviti roditelje koji su koristili telesno kažnjavanje u prošlosti - obično su samo radili ono što su smatrali normalnim. Ali sada je vreme da krenemo dalje!
- 2. Odrasli često udaraju decu jer su ljuti ili pod stresom.** Kada to rade, to može postati navika – tako, ako odrasli misle da se dete ponaša loše, automatski ga udare. Teško je promeniti ovakve navike - ali je moguće. Roditelji mogu da odluče da odgajaju svoju decu bez nasilja. Vlade i druge organizacije, kao što su dobrotvorne i verske organizacije, mogu pomoći roditeljima u tome.
- 3. Ponekad odrasli ne znaju da postoje drugi načini da decu nauče nečemu.** Vlade i druge organizacije mogu pomoći u podučavanju odraslih o pozitivnom disciplinovanju kako bi mogli da žive zajedno sa decom i imaju pozitivan, nenasilan odnos.

Ako je telesno kažnjavanje zabranjeno, da li će deca postati razmažena i nedisciplinovana, bez poštovanja prema bilo kome ili bilo čemu?

Ne! Deca mogu da uče bez nasilnog kažnjavanja, kroz razumevanje, poštovanje i toleranciju.

Telesno kažnjavanje uči decu da je upotreba nasilja dobar način za rešavanje problema i da je u redu koristiti nasilje nad ljudima koji su manji ili mlađi od vas. Telesno kažnjavanje može značiti da su deca naterana da iz straha pokazuju „poštovanje“ prema starijima - ali to nije isto što i stvarno razumevanje šta znači uzajamno poštovanje. U stvari, mnoga istraživanja su pronašla dokaze da je telesno kažnjavanje povezano sa decom koja su agresivnija, imaju problematične odnose i pokazuju manje poštovanja prema drugima kako bivaju starija.

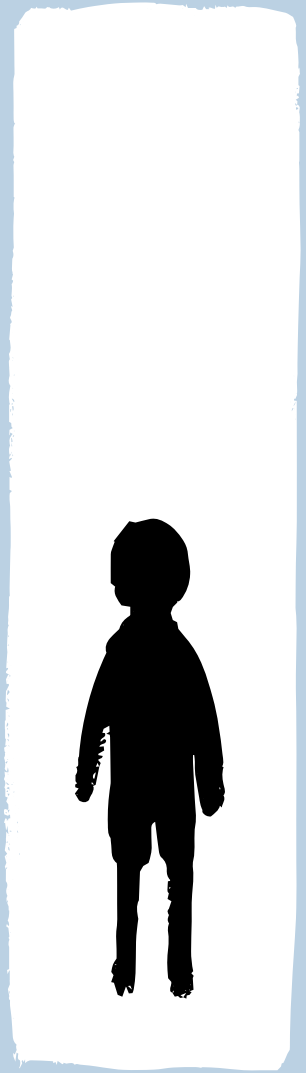
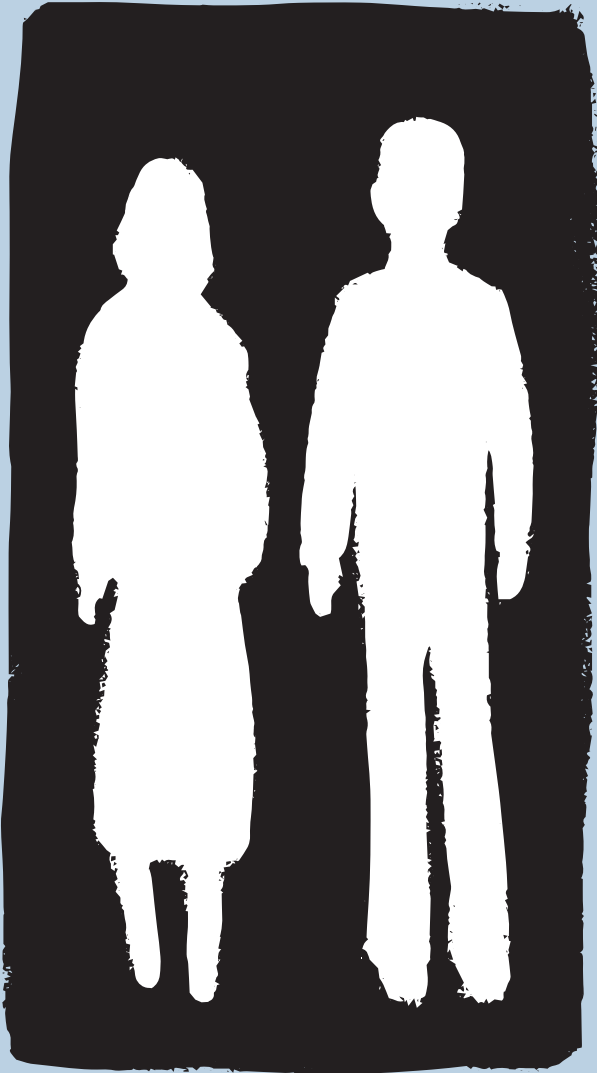
Vlade treba da podrže pozitivno roditeljstvo i pomognu odraslima da nauče o pozitivnom disciplinovanju i obrazovanju bez nasilja. Pozitivno disciplinovanje ne kviri decu - pomaže im da nauče da razmišljaju o tome kako njihovo ponašanje utiče na druge ljude. Postoji mnogo materijala koji se mogu prevesti, a zatim koristiti da se pomogne roditeljima u bilo kojoj zemlji.

Da li će zabrana telesnog kažnjavanja dovesti do toga da deca budu kažnjavana na užasnije načine, kao što su emocionalno zlostavljanje, ponižavanje ili zaključavanje?

Deca imaju pravo na zaštitu od SVIH vrsta okrutnih kazni i postupanja.

Pored telesnog kažnjavanja, to uključuje i emocionalno zlostavljanje i ponižavanje (na primer, namerno činiti da se dete oseća uznemireno ili posramljeno). Pored zabrane telesnog kažnjavanja, vlade bi takođe trebalo da pomognu roditeljima da nauče o pozitivnim, nenasilnim načinima vaspitavanja dece.

Roditelji koji udaraju svoju decu obično se ne osećaju dobro zbog toga - često se osećaju uznemireno i krivo. Većina njih bi volela da dobije savete o tome kako da reše probleme sa svojom decom. Podrška roditeljima da primenjuju pozitivno roditeljstvo pomaže im da reše sukobe sa svojom decom bez ikakvog nasilja ili zlostavljanja. To čini porodični život boljim za sve.

Da li će zabrana telesnog kažnjavanja značiti slanje puno roditelja u zatvor i stavljanje njihove dece pod starateljstvo države?

Ne. Ne želimo da menjamo zakon da bismo kaznili mnogo roditelja.

Zabrana telesnog kažnjavanja nije usmerena na kažnjavanje roditelja - radi se o zaštiti dece, i da se kaže svima da više nije u redu koristiti nasilno kažnjavanje.

Deca treba da budu odvojena od svojih roditelja samo ako su u opasnosti da budu ozbiljno povređena. Ako ne, porodici treba ponuditi podršku i obrazovanje.

U nekim zemljama, svi oblici telesnog kažnjavanja su već zabranjeni. Nema dokaza iz ovih zemalja da je mnogo više roditelja poslato u zatvor. Slučajevi nasilja između dvoje odraslih obično idu na sud samo ako je nasilje prilično ozbiljno, a bilo bi isto tako i za nasilje između odrasle osobe i deteta.

Međutim, promena zakona olakšala bi kažnjavanje roditelja i drugih odraslih koji ozbiljno povređuju decu. To takođe znači da se ulaže više napora da se podrže i edukuju roditelji kako bi se sprečilo da situacija uopšte postane loša.

Da li je u redu da roditelji udare svoju decu kako bi ih sprečili da se povrede?

Udariti dete nije isto što i štititi ga!

Roditelji moraju da štite decu - posebno bebe i malu decu - sve vreme. Ovo je normalan deo roditeljstva. Ako dete puze prema vatri, ili istrčava na opasan put, naravno da će roditelji morati da ih zaustave - tako što će ih zadržati, podići, pokazati im i objasniti da postoji opasnost. Ali udarajući ih, ne uče ih da moraju naučiti da se čuvaju niti da njihovi roditelji žele da ih čuvaju.

Zabrana telesnog kažnjavanja ne bi sprečila roditelje da fizički štite svoju decu, a svi razumeju da štititi nekog od opasnosti nije isto što i biti nasilan prema njemu.

Došlo je vreme da se ukine svako telesno kažnjavanje dece. Deca imaju pravo na poštovanje i jednaku zaštitu od svih oblika nasilja sada!

Globalna inicijativa za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece

Globalna inicijativa za ukidanje svih oblika telesnog kažnjavanja dece promovise univerzalnu zabranu i eliminaciju telesnog kažnjavanja i besplatno pruža stručnu podršku i savete o svim aspektima reforme zakona.

www.endcorporalpunishment.org

info@endcorporalpunishment.org

www.twitter.com/Glendcorpun

www.facebook.com/Glendcorporalpunishment

Save the Children Švedska

Save the Children Švedska se zalaže za zabranu telesnog kažnjavanja u svim sredinama. Godine 1979. organizacija Save the Children Švedska je doprinela da Švedska postane prva zemlja na svetu koja je eksplicitno zabranila telesno kažnjavanje. Organizacija radi na isticanju pitanja ostvarenja zakonske zabrane i eliminacije telesnog kažnjavanja i na stavljanju tog pitanja na političku agendu širom sveta.

info@rb.se

www.raddabarnen.se

resourcecentre.savethechildren.net

GLOBAL INITIATIVE TO
**End All Corporal
Punishment of Children**

Save the Children